

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱՅՆՈՐԳԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եմերկար համար տարեկան 4 տղար թղ. 20 ֆրանկ... Տնօրեն թիւնն ինք կը վճարէ փոստի ծախքը...

Բ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 55

1887 ՄԱՐՏ 2 (Փետրվար 18 չ. Տ.) ԶՈՐԵՐՏԱՐՓԻ Կը հրատարակուի Դ. և Շրթ. օրեր

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Ծանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով... Մանուկ Մանուկ 1 միջակ գիրը 1 սանդիւկ կարծէ. 1 գլխադիրը 2 սանդիւկ...

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Պէշիքթաշի գերեզմանատան խնդիրը. Յոյն բարերարը. Վանցի արտօրեայներն. Վանքի լուրեր. Նամակ Աւստրո-Հունգարիայէն...

ՊԵՏԻՓՈՍԵՒ ԴԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պէշիքթաշի գերեզմանատան խնդիրն փրկող Կ. Պօլէն մի կարեւոր թիւղ. թաղուծիւն հրատարակած ենք արդէն «Արմենիա»-ի 52-րդ թուին մէջ...

«Ազգային ժողովն» հանդիսաւոր նկատ մ'ունեցաւ երէկ Պէշիքթաշի գերեզմանատան ծանուցեալ խնդրոյն վրայ խորհրդակցելու համար ժողովը գումարակ լինելով, գումարեցաւ Պատրիարքարանի մեծ դահլիճին մէջ...

Ատենանը բացուելով ժամ 6 ին, Ատենապետ Էֆէնտի յայտնելէ յետոյ սոյն արտասովոր գումարման նպատակը, ժողովոյն հաղորդեց Խառն ժողովոյ տեղեկագիրն որ Ազգ. ժողովոյ չըջահայեաց և իմաստուն տնօրինութիւնը կը խնդրէր ծանուցեալ խնդրոյն վրայ և այս առթիւ կը հաղորդէր նաեւ Արքեպիսկոպոս հրամանատար Վսեմ. Օսման փաշայի և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր միջեւ փոխանակուած երեք պաշտօնագրերն։ Յետոյ

Ս. Նախագահը Մայր Դիւանին յանձնեց Պէշիքթաշի ազգայնոց կողմէ մատուցեալ հանրագիր մը, որ կարգացուեցաւ ի կարգին Գառը Գիւղի Քալոյի Արժ. Նիկիէ վարդապետ Այվազեան եւս յիսուն-մէկ եկեղեցականաց ստորագրութեամբ խնդրագիր մը մատուցեց, որ առանց կարգացուելու յանձնուեցաւ Խրիմեան Սրբազանին, ըստ որում Կրօնական Ժողովոյն ուղղեալ էր։

Յետոյ ընդհանուր զիմարանութիւն բացուեցաւ որ տեւեց դրեթէ հինգ ժամ։ Կրօնական և Քաղաքական ժողովոց միջեւ յայտնապէս կարծեաց բաժանում կար։ Դիւանոր ատենաբանք էին, մէկ կողմէ՝ Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ, Դեր. Խորէն Նար-պէյ Սրբազան, Դեր. Հմայեալ եպիսկոպոս Դիմաքեան, Արժ. Նիկիէ վարդապետ Այվազեան, Աղաբէգեան Մարկոս Էֆէնտի, Պէշիքթաշեան Ռէթէոս Էֆէնտի, Պարոնիկեան Մելքոն Էֆէնտի, Պուլկուրեան Ռուբէն Էֆէնտի և այլք, միւս կողմէ՝ Վսեմ. Նուրեան Էֆէնտի, Եուսուֆեան Տիգրան Էֆէնտի, Նուրատուկեան Գարրիէլ Էֆէնտի, Տ. Մկրեան Հայրն, Փափաղեան Ստեփան Էֆէնտի և այլք։ Վիճաբանութիւնը թէեւ ոգեւորեալ սակայն չատկանաւոր եղան ամենէն վերջի խօսքն առաւ Խրիմեան Հայրիկ որ յայժ ակերճ և ազդու լեզուաւ մը խօսեցաւ։

Ժամ 11-ին էր, երբ վիճաբանութեան փակումն որոշուելով Ատենապետ Էֆէնտի ամփոփեց եղած եղբայրացութիւններն որք երկու առաջարկութեանց կը յանդէմն, այն է կամ խնդիրն յանձնել եկեղեցական Հոտագումար ժողովին և կամ վերագարծուել Ազգ. Վարչութեան Խառն ժողովին։ այս երկու առաջարկները քուէի դրուելով, առաջինն ստացաւ 6 քուէ և երկրորդը 18 քուէ։ Հետեւաբար որոշուեցաւ խնդիրն յանձնել վերստին Կրօնական ու Քաղաքական ժողովոց։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ

Յայտնի է թէ Ալեքսանդրիոյ մեծահարուստ յոյն վաճառականներէն Պ. Ալէքսոֆ հարիւր հազար ֆրանք ընծայած էր Յունաստանի գահաժառանգ իշխանին ուղած կերպովը գործածելու համար։ Կոստանդին իշխանը դրեր է վերջերս առատաձեռն ինչ

կերպարան թէ այդ գումարն յատկացուցած է իբր առաջին դրամագրութիւն զինուորական վարժարանի մը շինութեան։ Պ. Ալէքսոֆ ի պատասխանի՝ 600,000 ֆրանքի նոր գումար մը դրեր է գահաժառանգ իշխանին տրամագրութեան ներքեւ, այդ վարժարանին անմիջապէս կառուցման համար։

Վսեմ. Խրիմեայի Զօրագիտ Էֆէնտի տարեկան 15 հազար ֆրանքի գումար մը յատկացուցեր է Մանասթրի Կէօրիճէ գիւղաքաղաքի յոյն վարժարանին։ (ԱՐՄԵՆԻԱ)

ՎԱՆՑԻ ԱՐՄՈՐԵԱՆԵՐ

Վանցի երեք քաղաքներն, Պ. Պ. Դեղորգ Օտեան, Միքայէլ Նաթանեան և Յովհաննէս Քանքանեան, 33 օր տաժանելի կերպով ճամբորդելէ յետոյ հասած են Նիկիտէ (Գոնեայի գաւառ)։ Սերաստիաէն մինչեւ Նիկիտէ ձեռքերն չըլծալով տարեր են զանոնք Թիւրք զօրքերն։ Աքսորեալները Վանէն մեկնած ատեն 1000 զուռի չափ (230 ֆրանք) տնեցած են իրենց դժնդակ ճամբորդութեան մէջ և այժմ դրամական անձկութեան մէջ կը գտնուին։ Ազգային Վարչութիւնը որ կուղէր անոնց պատուութեան համար միջնորդութիւն անել, այժմ բոլորովին մոքէն հաներ է զանոնք։ Առայժմ քաղաքալ Պարոններն մի բարեսէր Հայի միջոցով և երաշխաւորութեամբ բանտէն արձակուած կը մնան Նիկիտէի մէջ հսկողութեան տակ։

ՎԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վան, յունի. 22/3 փետր. 1887 Բանի մ'օր առաջ Պօղոսեաններ կը հաւաքուին Առաջնորդարան և կառավարիկն Դեր. Ալէալթեանի որ Պօղոս եպիսկոպոսի ատեն կատարուած քուէարկութիւնը օրինաւոր ճանաչելով, ընտրուած երեսփոխաններն ժողովի կանչէ։ Առաջնորդական Դեր. Տեղապահը կը պատասխանէ թէ իրենց խնդրածը կատարել իւր իրաւասուն թնէն վեր է և պէտք է հարցունէ Պատրիարքարանին։ Պօղոսեաններ այս մասին մի հանրագիր ստորագրելով լրկած են Պատրիարքարան։ Տեսնենք թէ Կեդրոնական վարչութիւնն ինչ

ընթացք պիտի բռնէ և առաջուց տրւած որոշումը փոխելով պատճառ պիտի դառնայ՝ նորանոր խռովութիւններու և կառավարութեան կողմէ հարաւորաբար թիւններու։

Կիրակօրեայ վարժարանի աշակերտներն զորս նախագատ ատեննը բանտարկութեան դատապարտած էր։ Վճարելով ատենին դիմած են, ուր Յայնկոյաներու Թաղական Խորհրդի անդամներն հարցաքննութեան կանչուելով իրենց առաջուց ասածներուն հակասական պատասխաններ տուած են։ Վանցի ժողովուրդը մեծ ուրախութիւն պիտի զգայ եթէ այս վատեր չկրնան իրենց զբաղուածութիւններ հաստատուել և ըստ օրինի պատժուին։ Տակաւին Վերջնական դատաստան եղած չէ թէեւ, բայց կը յուսացուի որ բանտարկեալներն արձակուին։

Համիտ փաշան տաժանելի հիւանդութեամբ մը մեռաւ։ Թէ իւր մահին չզգացում յառաջ բերաւ ժողովրդին մէջ, դիւրահաստեանալի է։

Բօլիսի անդամ Յակոբ Էֆ. Շահնաւարեան որ իւր թշնամիներէն շատուակ կ'ամբաստանուէր թէ կառավարութեան հաւատարմութեամբ չը ծառայեր, պաշտօնակն եղած է։

Պատերազմի շուկներուն պատճառաւ ժողովրդեան մէջ ծայրեղ լըրտեններ կը պտուտին, որպէս զի հասկանան ինչ որ կը խօսուի Հայ չըջահայերէն մէջ։

Կանափմանողեան Պետրոս և Աճէմեան Մարտիրոս տակաւին բանտին մէջ կը տառապին։ Ոչ փոստ կայ զանոնք պատժելու ըստ օրինի և ոչ ալ ազատ կարձակեն։ Վ. Տ.

ՆԱՄԱԿ ԱԻՍՏՐՈ-ՀՈՒՆԴԱՐԻԱՆԵՆ

Սուրբաւ, 22 փետր. 1887

Փետրվար 6 կիրակի օր, ամբողջ Սուրբաւ քաղաքը հանդիսատես եղած էր շքեղափայլ հարսանեաց Ասպետ Բրունդալեան Պ. Աղա Յարութիւնի աղջնիկ օրիորդին ընդ աղնուատու Պ. Աստուածատուր Մոյսայեանի։ Շատ գեղեցիկ և փառաւոր եղաւ հանդէսը։ Նախ և առաջ Աստուած պարգեւած էր մեզ այդ օր մի գեղեցիկ և պայծառ օր, այնպէս որ կարծես թէ գարնան առաջին և ամենագեղեցիկ

օրերէ մէկն էր: Երկրորդ՝ եկեղեցին զարգարուած էր մեծ շքեղութեամբ: Եկեղեցւոյ փողոցը կանանց ծառերով զարդարուած էր մինչեւ եկեղեցւոյ բակին դրան առջեւը ուր պատկերէ կազմուած յայտնական կամար մը կար որոյ վրայ դրուած էին երկու պատկերներ, ձեռք ձեռքի տրուած: Երկու պատկերներուն մէջ տեղ գրուած էր «Սիրոյ պատկեր» և վարն ալ մեծ գրերով գրուած «Եկեղեցւոյ զարգացումը օրհնեալը»: Այսպէս կոչուած ծառերով զարդարուած եկեղեցւոյ բակն ալ մինչեւ եկեղեցւոյ դուռը կանգնած էին պահապան հեծելազօրքեր որ ամբողջ խառնիրուան բաղնու թեամբ չմտնէ եկեղեցին և հանդիսաւորաց անհնար լինի տեղ գտնել: Այս ամենհաշտակ հանդիսակատարութեան թէ՛ ներքին և թէ՛ արտաքին մեծազարդ գեղեցիկութիւնները տեսնելու համար, բոլոր հրապարակներ, փողոցներ և ամեն անկիւնք լի էին բաղնութեամբ, այնպէս որ հարսնեւորներն հազիւ թէ կը կարողանային անցնիլ դէպի Ս. Թաշ Մայր-Եկեղեցին այն բաղնութիւն շքեղ և փայլուն կառքերով, որոց ամենքն ալ ազգային սեփականութիւն էին: Եկեղեցւոյ մէջ Ս. Թորանին առջեւ գոյն զգոյն կանթեղներով և պոսակով պարգարուած այս գրութիւնը կար. «Առէք պատկ օրհնութեան և կեցիք սիրով ցնծութեան»: Ս. Պատկի օրհնութեան հանդէսը եկեղեցւոյ մէջ սկսաւ ժամ 1 1/2ին կէս օրէն վերջ ի ներկայութեան անթիւ բաղնութեան: Ինչպէս մեր ազգային մեծաշուք ազնուականներ, նոյնպէս և օտարազգիներ մեծ բաղնութեամբ ներկայ կը գտնուէին եկեղեցին, որ խիստ փառաւորապէս լուսազարդուած էր: Երեք քահանաներ շքեղապէս զգեստաւորուած կանգնած էին սեղանին առջեւ, որոց մէջէն պոսակալին եղաւ քաղաքիս ժողովրդապետ Գեր. Տ. Ղեւոնդ Փափովիչ Աւագերէց քահանայն: Ընդ ձայնաւոր մանկանցն կը գտնուէին 5 երաժիշտ դպիւրք, որոց մէջէն կարգավարն էր Պ. Գարբիէլ Հաւունեան կամ կցնայեան: Այսպէս մեծ փառաւորութեամբ պատկաւորութեան հանդէսը կատարուելէ յետոյ, երեկոյեան ժամ 9ին սկսաւ հարսանիքի պարահանդէսը որ տեւեց մինչեւ ժամ 12 հետեւեալ առաւօտ:

Օտար քաղաքներէ եկած բոլոր ազնուական այցելուներն, որոնք ներկայ գտնուեցան հարսանիքի ուրախութեան, սպասեցին մինչեւ երեքշաբթի օր, 8 մետր, «Բարեգործական Սնի ընկերութեան» մեծ պարահանդիսին, որ շատ շքեղ և փառաւոր կերպով կատարելու համար մեծ ծախքեր և պատրաստութիւններ եղած էին ժողովէն: Յատկապէս Վենետիկալքէն բերել տրուած էին պարահանդիսին համար պէտք եղած շատ զարդեր, շքանշաններ (տէքօրացիա), նաեւ բոլոր կարգադիր անդամներուն պատուանշաններն որ Սնի անուամբ փակադիրն կը կրէին, ծաղկեփունջեր, օրփորագայ խաղի կարգն և այլն: Բայց

եղած բոլոր մեծ ծախքերն հանուելէ յետոյ, բաւական մեծ գումար ալ զուտ հասոյթ մնաց Սնի ընկերութեան, որովհետեւ մեծ բաղնութիւն եկած էր պարահանդիսին Ըստ սահմանադրութեան ընկերութեան, այդ հասոյթը պիտի գործածուի անկարող աշակերտաց համար, որք ունին կարողութիւն ուսման:

Այս պարահանդէս բոլոր օտար ազգաց առջեւ զարմանալի բան մը եղաւ տեսնելու և ցոյց տուաւ որ Սուլայայի Հայերն ունին մէջերէն գեղաշարին, քաջութիւն և ազնուութիւն որ փառաւոր կերպիւ բան մը կարգի գնեն: Կարող ենք ըսել որ Սուլայայի մէջ որքան պարահանդէսներ եղան ամեն ազգաց մէջ, այս եղաւ առաջինը և ամենաշքեղը ամեն պարագայից կողմանէ, որոց համար իրենց աշխատութիւն չխնայեցին Սուլայայի Բրուկլինեան Պատուելի Աղա Միքայէլ Նախագահն Կարգադիր Մասնախմբին, Սուլայայի Բրուկլինեան Պատուելի Վարդերես Կարապետ փոխանորդն Նախագահն, Սուլայայի Բրուկլինեան Պատուելի Աղա Վարդերես Գրեգոր Նախագահն ընկերութեան և իրենց հետ բոլոր անդամներն որոց անուանք գրուած էին պարահանդիսի հրաւիրման տոմսակաց վրայ:

Պարահանդէսն որ սկսած էր երեկոյեան ժամ 9ին, տեւեց մինչեւ առաւօտ ժամ 6 և ամենքն ալ գոհութեամբ և ուրախալի շնորհակալութեամբ մեկնեցան:

ԳՐԻԳՈՐ Խ. ԼԱԶԱՐՈՎԻՉ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒՄՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Պրալիա, 21 փետրվար 1887

Այս օրերս գործերու պատճառաւ ունեցած ճանապարհորդութենէս օգուտ քաղելով, կը փափաքիմ մի քանի ազգային կարեւոր լուրեր ձեռք հաղորդել ի հրատարակութիւն:

ԹԱՆԿԱՆ (Տօպրուճա) Տանուբի եղբայր վրայ գեղեցիկ դիրքով մի քաղաք է 23,000 բնակչօք զանազան ազգէ: Հայ աւարը կը կազմէ 60 ընտանիք: Ունին մի եկեղեցի Ս. Լուսաւորիչ անուամբ: Հոս տեսայ Սրժ. Հայր Արիստակէս Վ. Աճեմեան, որ իրեւելի մարտ հովիւ կը հովուէ Գրիստոսեան հօտը. սա քաղաքի է, քահանայ է, լուսարար է, ժամուր է, վերջապէս եկեղեցւոյ վերաբերեալ բոլոր ծառայութիւններն իրեն բաւական չը համարելով՝ եկեղեցւոյ նորոգութեան համար աշխատող գործաւորաց հետ ալ ուրախ սրտիւ առաւօտէ մինչ երեկոյ շարունակ կաշխատի: Այս ալ բաւական չէ իրեն համար: Մեծ գործ մ'ալ ունի կատարելիք, այն է փղած, քայքայուն վարժարանը՝ ուր ազգային չեն յաճախեր այժմ, ընդհուպ նորոգելու կաշխատի, որպէս զի ազգային մանկտիւն նոյն յարկին տակ մակաղէ, որոնք այժմ օտարազգեաց վարժարանը կը յաճախեն: Արդէն սկսած է սուրա նորոգութեան համար ալ հանդանդութիւններ բանալ ուր տեղ որ առիթ գտնէ, թէ՛ հարսանեաց և թէ՛

ազգային հանդէսներու մէջ և կամ մի քանի անգ ճոյ հետ տեսակցութեան ժամանակ իրեն թօտակցութեան նիւթ ընտրած է ազգին նպաստ խնդրել, և ամեն տեղ ամեն ատեն իւր առաջարկն ամենայն սիրով ընդունուելով իւր փափաքը կը կատարուի: Ինչպէս եկեղեցւոյ գմբէթին, ազակիներուն, խողովակներուն, սրմբուն, երկայթեայ դրանց համար 600 Քրանքէ աւելի ծախս ըրած է, այնպէս որ եթէ եկեղեցւոյ այս գմբէթն հովիւը չլինէր, տակաւ առ տակաւ եկեղեցին բոլորովին պիտի քայքայուէր: Այսպէս կը վիպեն նաեւ տեղացի մի քանի արժանահաւատ անձինք ու մեծ գոհութիւն և շնորհակալութիւն կը յայտնեն Նորին Արժանապատուութեան, և կը խոստովանին միանգամայն թէ ասկէց առաջ եկող քահանայք, բայց Սրժ. Տ. Մարտիրոս Անուանեանէ որոյ եկեղեցւոյ ըրած նուէրներն տակաւին կը կենան, միւսներն ամենքն ալ գրեթէ հասարակութիւնը կեղծ քելով: Ոմանք ալ երկպառակութեան սրտով ցանկնով մեկնած են աստի, ինչպէս կրտսէր Տ. ... քահանայի համար, որ այժմ Պուրքէշտ քահանայագործութիւն կընէ և շատ հաւանական է որ նոյն տեղի քահանայից դասուն մէջ տեղի ունեցած երկպառակութեան պատճառն ալ ինքը եղած լինի: Ինչ որ է, ամբողջ ազգին փափաքն է որ եկեղեցականք լինին ըստ կարգի Մեղքիսեղէկի նոյն պարտքն է միշտ այցելել իրենց հովուած ժողովրդին, քարոզել կրօնասիրութիւն, ազգասիրութիւն և խաղաղասէր միաբանութիւն, միւսիմ արեւ բարոյապէս կարօտեալները, հիւանդները և բանտարկեալներն և այլն, ինչպէս կընէ Սրժ. Հայր Արիստակէս Վ. Աճեմեան և ոչ թէ իրեւելի խորամանիք սոցոսիկն ընտանեաց մէջ ու երկպառակութեան թոյն թափելով վրդապիւն զազգը:

Իմ մասին տառաջնոց համար իրեւելի արժանաւոր հովիւներ, իսրաէ կը բաղձամ որ շատ ապրին յօգուտ ազգին, իսկ գալով յետոյ, կը մաղթեմ կամ դարձ կամ բարձ:

ՊԱՊԱՏԱՆԻՍ ՈՐ Թուլայէ 4 ժամ հեռաւորութեամբ գիւղաքաղաք մ'է, 30 Հոյ ընտանիք կան: Ունին մի եկեղեցի Ս. Աստուածածին անուամբ ու մի քահանայ, մի դպրոց, մի դատարան և ազգային եկամուտներ, որոց հասոյթով կը կառավարեն եկեղեցին ու դպրոցը: Եթէ պակսի, հասարակութիւնը կը վճարէ: Կը ցուրմ որ այս տեղ ձեր «Արմէնիա» լրագիրը չտեսայ, որովհետեւ Հոյ լեզուն չեն հասկնար, Թուրքերէն կը խօսին: Եթէ կը հաճիք, եղած նուէրներէն մէկ օրինակ տեղւոյն ազգային վարժարանին խրկէք (1):

ԳՐԻԳՈՐ Ա. ՊՐՈՒՍԼԱՆՆ

(1) Պատասաղ և իւր ներքեւ գտնուող գիւղերն 3 օրինակ Արմէնիա կերթայ, բայց Հոյ դպրոցը չէր երթար Արմէնիա: Մարտ 1էն սկսած կը զրկենք 1 օրինակ Պատասաղի դպրոցին նուէր Ամերիկայեան Մեծ Պ. Յակոբ Պոլոսեանի կողմէն:

Այս առիթով կը խնդրենք մեր բարե-

ՀԱՅ-ՄԱՀԴԵՍԱԿԱՆՆԵՐ

ԿԱՐՍԻՑ մեր հաղորդում են, որ Օլթիի շրջանի Օլթի գիւղի հայմահմատական ընտանիքներէ մի քանիներ վերջին ժամանակ սկսեցին նորից վերադառնալ լուսաւորչական եկեղեցին: Բայց վերադարձողները ներառեալ են, որոնք իսլամ ընդունեցին 60-70 տարի առաջ, իսկ այն հայերը, որոնք վաղուց ընդունեցին իսլամը, նրանք աւելի Փանատիկոս մահմետականներ են: Չարմանալի է որ կառավարական անուանակոչութեամբ Օլթիի շրջանի բոլոր հայմահմատականները մինչեւ այժմ անուանվում են Հասաւտարեակ քուրդեր: (ՄՇԱԿ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՆՈՎՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Չափի Սուրբայա քաղաքէն Մեծ Պարոն Հ. Ա. Մարտիրոսի միջոցով ստացանք ի նպատակ «Հայաստանի Զանգեզուրի Միութեան» 87,50 Քրանք որ հանդանակուած է Սուրբայայի և Բուլէլիգի (Չափի մօտ մի փոքր կղզի է) մէջ: Այս նուէր կուգայ մի նոր ապացոյց ևս տալ Չափի մեր հայրենակիցներէ ազգասիրութեան:

Սուրբայայի նուիրատուներն՝

Պ. Պ. Մ. Մ. Զօրար 5 Ք., Յով. Մ. Յովհաննէս 5 Ք., Ա. Ս. Պետրոս 2,50 Ք., Յ. Գիւրքեան 5 Ք., Ե. Գ. Նահապետ 5 Ք., Մ. Ա. Նահապետ 5 Ք., Մ. Տէր Դ. Նահապետ 2,50 Ք., Ա. Ս. Մարտիրոս 2,50 Ք., Պ. Ն. Գալստան 5 Ք., Խաչիկ Եսկար 5 Ք., Սամ Յովակիմ 5 Ք., Յ. Յորդանան 5 Ք., Յ. Գ. Յովակիմ 5 Ք., Յ. Ա. Մարտիրոս 5 Ք.: Գումար 62,50 Ք.:

Բուլէլիգի նուիրատուներն՝

Պ. Պ. Սեթ Պօլոս 5 Ք., Դ. Խ. Թադէոս 5 Ք., Խ. Պօլոս 5 Ք., Մ. Ս. Մարտիրոս 4 Ք., Մ. Գալստան 4 Ք., Ա. Յարութիւն 2 Ք.: Գումար 25 Ք.:

ՀԱՅՆԻ Ի ԹԻՒՐԿԻԱ

Կարենէն «Արեւելք»ին գրուած մի նամակի համեմատ, Հայոց Միացեալ ընկերութեանց վարժարաններէ ընդհանուր տեսուչ Պ. Միլտիչ Սարգեանի անմեղութիւնը ճանչցուած և մինչև այժմ բանտէն արձակուած կը լինի:

Վրթական և բարեգործական նըպատակով ընկերութիւններէ պարահանդէսներն այս տարի ալ սկսած են տրուիլ: Նախ Աղգանուէր Հայուհեաց ընկերութիւնն տուած է իւր պարահանդէսն որմէ գոյացած է 800 ոսկու չափ զուտ հասոյթ: Պատրաստուած են նաեւ պարահանդէսներ ի նպատակ Միացեալ ընկերութեանց և Կաթողիկէ Հայերի «Յակոբեան» վարժարանին: Զմիւնի Հայերն ալ մի շքեղ պարահանդէս տուեր են որմէ 200 ոսկի զուտ հասոյթ գոյացեր է:

Սամաթիայի Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ վերաշինութիւնը աւարտած լինելով, կանգնէ որ Ռուսական և Պուրթիայի մէջ գտնուած բոլոր Հայ վարժարաններէ հասցէներն հաճին հաղորդել մեզ, որպէս զի դիւրութիւն ունենանք իրենց Արմէնիա զրկել երբ նուիրատու գտնենք: Խմբ.

փետր. 8/20ի կիրակի օր մեծ հանգիստով կատարուեալ է օծումը :
—Մաղիկ հիւանդութիւնը Կ. Պօլսի մէջ շատ տարածուած լինելուն պատճառով մի քանի վարժարաններ դպրոցներու փեմակին ենթարկուեալ են :

ՊԱՏՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ
Վ. Կ. Սուլթանը իւր պալատ հրաւիրելով Արտաքին գործերի նախարարութեան խորհրդական Վահագնեան Յարութիւն էֆենտին, իմթիազ պատուանշանի ոսկի և արծաթ շքազարդներն տուեալ է իրեն :

—Յրանալան Հանրապետութեան նախագահը Պատուոյ Լէգէոնի պատուանշանին երրորդ աստիճանը նուիրած է Փարիզի Օսմանեան դեսպանութեան խորհրդական Միսալ էֆենտիի որ կայսերական հրամանով արտօնութիւն ստացած է կրել այդ պատուանշան :

—Կալացի Հայ վաճառականներէն Պ. Սահիանձուզի (հօրեղբորդի Վսեմ Ջուղ Սապետին) չորրորդ կարգի մէհիտիէ պատուանշան արուած է :

ԱՌ ՊԱՐՈՆ ԺԱՆ ՊՐՈՒՍԱԼԻ

Սիրելի հայրենակից :
Ձեր հայրենասիրական ֆանքերը անխափառ սէր մը և խորին զմայլում առաջ կը բերեն բոլոր Հայ արտերու մէջ : Թըշուառ հայրենիքի մը տարաբախտ դաւակներն ըլլալով ճշմարիտ հայրենասէրներ անշուշտ անկեղծ սէր և յարգանք կը առնեն դէպի անոնց, որք անձնութեան թեամբ կաշխատին մեր սիրելի հայրենեաց բարեկեցութեան :

Իրաւամբ ո՛րչափ դժուար է հայրենասիրի մը գործը, նոյն իսկ լուսաւորեալ ազգերու մէջ հայրենասէր հոգիներ շատ անգամ տառապանքներու և թշուառութեանց կենթարկին մի միայն իրենց ներքին համոզման գոհացում տալու փափաքով, հապա որչափ սուելի խոչընդոտներու կրնայ հանդիպիլ հայրենասէր մը Հայ ազգին մէջ, ուր տակաւին հայրենասիրութիւնը շատերու կողմէն երեւակայական ցնորք մը միայն կը համարուի, ուր բռնութիւն և հալածանքներ այն աստիճան սաստկութեամբ ի գործ կը գործին որ խեղճ Հայաստանցին իւր ազատ մարդ ըլլալուն իսկ դժուար կը հաւատայ, ուր անկարգանութիւն և մասնութիւնները մեծամեծ կործանումներ բրած են և կը նեն, ուր վերջապէս հարուստներէ խիստ շատերը անսիրտ և անզգայ, ազգաւոր հալածեալ և տգէտ, նոր սերունդը մեծ մասամբ ցուցամոլ և անաւարբեր, գործիչներէ ոմանք մատնիչ և շահախնդիր, իսկ անկեղծ մասը հալածուած և անօգնական : Այո՛, անօգնական են Հայ հայրենասէրները, որք իրենց բոլոր եռանդով ու միջոցներով աշխատելէ վերջ շատ անգամ կը լքուին երեսի վրայ : Նոյնպէս կը պատահի որ շատ մը անգղաներ չեն բուսականանար իրենց քաջայերուցիւնը զբաղանալով, այլ այն ազնիւ անձանց հետ կը վարուին իւր վնասակար մարդերու հետ :

Այս բոլորը իրաւամբ խիստ տխուր է բայց մի եւ նոյն ժամանակ ցաւալի ճշմարտութիւն է : Սակայն տառապեալ ժողովուրդներու սրբազան դատը ասանձնող մեծ հոգիներ միշտ անխափառ կը մնան ամեն արգելքներու ուղեւ : Նոքա կը խիզախեն միշտ դէպի սուրբ նպատակ և անոր հասնելու համար նոյն իսկ մարտիրոսանալն իսկ յանձն առնելով : Այսպէս ըրած են բոլոր մեծ հայրենասէրներ : Եթէ ներկայն իրենց համար պայծառ ալ եղած չէ, գէթ ազաւան իրենց անմահութեան արձաններ կանգնած է :

Որչափ թշուառ է Հայաստան, հայրենեաց այս անկարագրելի թշուառութիւնները պէտք էր բոլոր Հայ արտերու մէջ բորբոքէին սիրոյ և վրէժխնդրութեան հուրը, բայց դժբաղդապէս Ձեզ պէս ազնիւ և անշահախնդիր հայրենասէրներ խիստ քիչ են :

Դուք ալ, սիրելի հայրենակից, թերեւ Ձեր քայլերու առջեւ հանդիպեք վերջ յիշուած խոչընդոտներէ շատերուն, բայց մի՛ յուսահատիք անտարբերեալ ընթացքէն, գիտնալով որ դուք կաշխատեք մեր սիրելի հայրենեաց և նորա տառապեալ դաւակներուն համար : Թող ոչինչ թուլացնէ Ձեր եռանդը : Նկարագրեցէք Ձեր ճարտար գործով և ազգու խօսքերով հայրենեաց տառապանքները, ճանչցուցէք Հայութիւնը քաղաքական աշխարհի մէջ, շարժեցէք Հայոց եռանդը և օտարին համակրութիւնը, իրաւ է որ օտարէն մեծ յոյս չկայ, բայց մեր դատին ընդհանրաճառ օգտակար միայն կրնայ ըլլալ : Եթէ անտարբերեալ հանդիպեք, մի՛ յուսահատիք, վստահ ըլլալով թէ նոցա փոխարէն ամեն կողմ շատ մը Հայեր մեծ համակրութիւն կը տածեն առ Ձեզ և Ձեր անունը հեղուհեղ ժողովրդականութիւն կըստանայ :

Ընդունեցէք, սիրելի հայրենակից, Ձեզ անձանթ Հայոց մը արտի անկեղծ արտայայտութիւնները զորս ի հրապարակ կը հանէ յուսալով թէ շատերու զգացմանց թարգման կըլայ իւր տկար գրչով : Մարտի 23 փետր. 87

ՊԱՐՈՆ

ԹԻԻՐԻՒՄԻ ՓՈՍՏԸ

Կ. Պօլսէն փետր. 3/13ին, 7/19ին և 10/22ին մեկնած 3 փոստերն միատեղ հասան շաբթուս երկուշաբթի օրն : Այս արտակարգ յատկանշան պատճառեղած են ոչ միայն Սեւ ծովն ու Դանուբը, այլ և Պուլիարի մէջ այս միջոցին տեղացած առատ ձիւնն : Ռուս ճուգէն գրուած մի նամակի նայելով, Վառնաէն Ռուսնուգ չոգեկանքի գընտցըր այնպէս դժբաղքէր է ձիւնի առատութեան պատճառով որ միանգամ փոստի կառավարին մէջ գտնուող 30ի չափ ուղեւորներ և ծառայողներն ճանապարհին վրայ մնացեր են գրեթէ ամբողջ մէկ օր, անօթի և ջրէւորակցիլ մինչեւ անգամ 3 քիլոմէթր հեռի գտնուող կայարանին հետ : Վերջոյպէս մէկ մարդ յաջողեւ է ձիւնեքին մէջէն իյնալով ելնելով համիլ մինչեւ մօտակայ կայարանը ուրկէ իմաց տուեր է Ռուսնուգ և շրջակայ գիւղերն : Գիւղացիներն օգնութեան հասնելով, բայիւրներով Ռուսնուգ տարեր են ճանապարհորդներն և թըղթատարական պայտուակներն :

ՎԱՌՆԱԼԻ «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ»

Վառնաէն Պ. Կ. Ս. գրած է մեզ փետ. 3/15ին, ծանուցանելու համար թէ Վառնաի «Հայկական Միութիւն»ը ընդհանուր ժողով պիտի ունենայ Վարդանանց տօնի օրը, ուր պիտի լինին բանախօսութիւններ և վիճարկանութիւններ թէ՛ ընկերութեան և թէ՛ ազգային գործերի վերաբերմամբ : Դժբաղդաբար այդ յայտարարութիւն ուղարկած է հրատարակութեան համար, Վառնաէն փետ. 15 ին երաժիշտը փետ. 23ին հասած լինելով Մարտի 21 այս անգամ :

Տ Ե Ղ Ա Կ Ա Ն

Սերաստացի վաճառականներէն Մեծ. Պ. Յակոբ Ալիօնեան անցած շաբթու Մարտի 21 եկաւ Կ. Պօլսէն և մի քանի օր այս տեղ անցանելէ յետոյ Փարիզ դնաց ուրկէ Հալլի ճանապարհով կերթայ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներն :

—Թէ ազահութիւնը ի՞նչ մեծ վնասներ կը պատճառէ, ասոր մի ապացոյց կրնայ համարուիլ Պէլ-Մարիուս անուն 81 ամեայ մի ծերունու պատահած դէպքը : Ոստիկանութիւնը իմանալով որ այդ առանձնակեաց մարդ բաւական օր է որ տունէն դուրս ելած չէ, երէկ դարբինի միջոցով բանալ տուաւ բնակարանը և զինքը մեռած գտաւ այն տեղ : Բժիշկը հաստատեց թէ խեղճութեամբ ապրելուն զոհ եղած է : Եւ արդարեւ տեղեկութիւն առնուեւ է թէ այս մարդ որ մի քանի կալուածներ ունի և 200,000 ֆրանք ալ տոկոսի դրած է, օրական «քսան սանթիմ» միայն կը ծախսէ եղեր ուտեստի համար :

—Փարիզի կենդանաբանական պարտեզէն 7 շատ շքեղ առիւծներ բերուած են երէկ Մարտի 21ին Կենդանաբանական պարտեզը :

ԱՐՏԱՍՏԱՆԻ ԼՈՒՐՆԵՐ

«Սղանտար» անդիական լրագրքը կը կարծէ որ ապացոյց չկայ թէ Պիլմարք իշխան պատերազմ պիտի հրատարակէր Յրանալի դէմ երբոր ընտրութիւնները անպատասխանէին : Նոյնպէս ապացոյց չկայ թէ կառավարութեան յաջողութիւնն ընտրական պայքարին մէջ կը հեռացնէ պատերազմի ամեն վտանգ :

—Պուրքէշէն կը հեռագրեն թէ տեղեկութիւն չկայ Սոֆիաի մէջ մի յեղափոխութիւն յարուցանելու մասին, բայց մասնաւոր ծանօթութիւններէ կը թուի թէ մի բան կը պատրաստուի : Ռուսնուգէն գրուած մի մասնաւոր նամակ կըսէ թէ Խնամակալութիւնը կը խորհի մի ծրագիր որի հրատարակութիւնը մեծ ազդեցութիւն պիտի ունենայ և թէ Սոֆիաի և Ռուսնուգի միջեւ յարաբերութիւնները խիստ գործն են :

—Վարչաւիայէն կը հեռագրեն որ Ռուս կառավարութիւնը հրամայած է որ մաքախոյզները զինուորականներէն լինին և այսուհետեւ ենթարկուին պատերազմական նախարարութեան իրաւասութեան :

—Վիեննայէն կը հեռագրեն որ Պ. Գալնաքի կը պաշտպանէ Բ. Դրան կարգադրութիւնը Պուլիարի վերաբերմամբ, մասնաւորապէս Պ. Պ. Սղամպուլֆէ, Զանքոֆ և երբորդ մի չէզոք անձէ մի խնամակալութեան կազմուիլը և Սոպրանիէին երեք ընտրելիներ ներկայացուիլ Պուլիարի դաշին համար :

—Զօրավար Իկնաթիէֆ Յրանքօ ալմանական խնդրին վերաբերմամբ խօսակցած ատեն «Տէյի Նիւզ»ի թըղթակցին հետ, ըսած է թէ Ռուսիա չկրնար թոյլատրել որ Ալմանիա մեծ

նայ : Ռուսիա գործնց այդ սխալ 1870ին և իւր այդ սխալման հետեւանքն եղաւ 1878 ի Պէրլինի դաշնագիրը :

—Կը հեռագրեն մարտ 1ին որ Սիլիստրէի պահպան զօրքը ապստամբած է Խնամակալութեան դէմ : Այս լուր կը հաստատուի Պուրքէշէն եկած հետեւեալ հեռագրով : «Ծիւրճէլօնէն կը հեռագրեն որ երէկ երեկոյ ժամ 9ին Ռուսնուգի բոլոր կառքերն գրաւուած են՝ աճապարանօք զօրքեր փոխադրելու համար Սիլիստրէ օրի պահպան զօրքը Խնամակալութեան դէմ ելած է : Վառնաի և Շուվաի պահպան զօրքերը նմանապէս կը քայլեն Սիլիստրէի վրայ :

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Փետ. 22էն ՄԱՐՏ 1

ՆԵՐԱՄԱՌՈՒՄ

ԲՈՒՐԴ մասնաւոր տեսակներու վըրայ գործերը կը շարունակեն : Այս շրթ. 1200 հակի չափ վաճառուած է որմէ 950 հակ Խորասան սպիտակները 150 ֆր. գունաւորները 110-115 ֆր. 140 հակ երկրորդ կտրուած Կիւրճիւ գունաւորները 95 ֆր. 40 հակ Պապուտ սպիտակը 187 1/2 գունաւորները 162 1/2 ֆր. 100 քիլօն :

ԲԱՄՊԱԿ բոլորովին անգործութեան մէջ է :

ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ օրուան գներով վաճառուները պակաս չեն, վաճառուեցաւ մետաքս 30 հակ Սիլիոյ 54/55 ֆր. 2 հակ Պրուսա 55 1/2 ֆր. 20 հակ Զինաստան 17 1/2 19 ֆր. 800 քիլօն Սեւալիկի դեղին կոկոն 12 ֆր. քիլօն : ԿԱՆՏՓ մեծ պահանջ չերեւիր, դիւնը 55 էն 63 ֆր. 100 քիլօն :

ՑՈՐԵՆ ապրանք շատ դաւով գործերը խիստ ծանրացան, ըստ տեսակին 15ին 20 ֆր. 100 քիլօն :

ԵԳԻՊՏՈՐԵՆ (maïs) լաւ ապրանքներ 13 ֆր. կը փնտռուին :

ԼՈՒԲԻՍ միշտ թոյլ երթալով գիւնին ալ անփոփոխ են :

ԹՈՂԱԿԵՐ (alpiste) 27-27 1/2 ֆր. վրայ կը շարունակէ :

ՇՈՒՇՄԱ (sesames) Սիլիոյ ապրանայ անուանական գինը 41 1/2 ֆր. ապրանք չգտնուիր :

ԽԱՇԻՍԸ (pavots) անուանական գին 26 ֆր. 100 քիլօն :

ԿՏԱԽԱՆՍ ԹՈՅԼ է, 24-25 ֆր. 100 քիլօն :

ԿԱՂԻՆ չկտրածը 38-39, կտրածը 92-93 ֆր. քիլօն :

ԴԵՂԱՆԱՍ 115էն 140 ֆր. քիլօն :

ԱՅՄԻ ՄԱՐԹ 20էն 30 ֆր. տուրիանն :

ՄԵՏԱՄԱՌՈՒՄ

ՇԱՄԱՐ ԹՈՅԼ է, 42-42 1/2 ֆր. 100 քիլօն :

ՍԱՐԴՃ անփոփոխ է, ըստ տեսակին 76էն 86 ֆր. 50 քիլօն :

ՈՐԴԱՆ ԿՏԱՄԻՐ սպիտակները 3,40-3,30, սևերը 3,35-3,80 ֆր. քիլօն :

ՊԴՊԵՂ ըստ տեսակին 86էն 97 ֆր. 30 քիլօն :

Գ.

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER
rue Vacon 50.